

Chakrabarty
Principal

Kalpada Ghosh Tarai Mahavidyalaya

PRINCIPAL
Kalpada Ghosh Tarai
Mahavidyalaya
Bagdogra

देवकुमारी थापाकी कथा सौधनी

सम्पादक
प्रमोद प्रधान

प्रकाशक
बबरसिंह-देवकुमारी थापा सेवा गुठी
विराटनगर

देवकुमारी थापाको कथा साधना
(समीक्षात्मक ग्रन्थ)

प्रकाशक

बबरसिंह-देवकुमारी थापा सेवा गुठी
विराटनगर

सम्पादक : प्रमोद प्रधान
सर्वाधिकार : बबरसिंह-देवकुमारी थापा सेवा गुठी, विराटनगर
प्रमुख वितरक : भुँडीपुराण प्रकाशन
बागबजार, काठमाडौँ
फोन नं. ०१-५३२३३१६, ५३२५१४८
आवरण/लेआउट : समन श्रेष्ठ
संस्करण : पहिलो, २०८१ वैशाख
मूल्य : रू. ७००/-

○ डा. दयाराम श्रेष्ठ	कुशल कथाशिल्पी देवकुमारी थापा	
○ डा. दिपेन तामाङ	देवकुमारी थापाका प्रतिनिधि कथासङ्ग्रहमा अवैध सम्बन्ध	
○ डा. नरेन्द्र चापागाईं	‘टपरी’ र ‘भोक-तृप्ति’का सन्दर्भमा कथाकार थापाको कथाकारिता	१९३
○ नवराज रिजाल	देवकुमारी थापाको ‘प्रलय प्रतीक्षा’ कथामा अस्तित्वको खोजी	२०६
○ बद्रीप्रसाद ढकाल	‘प्रलय प्रतीक्षा’का कथाहरूको विषयस्रोत	२१७
○ महेश प्रसाईं	नेपाली कथा-परम्परामा देवकुमारी थापाको कथाकारिता	२३६
○ रमेश गोर्खाली	विदुषी देवकुमारी थापा र नेपाली कथावाद	२५०
○ लीला लुइटेल्	देवकुमारी थापाका कथाका प्रवृत्ति र विशेषता	२५७
○ विश्वनाथ भट्टराई	‘प्रलय प्रतीक्षा’भित्र कथाकार देवकुमारी थापाको कथाकारिता	२६१
○ डा. विष्णु के.सी	‘सन्तोष’ कथामा प्रतिविम्बित नेपाली समाज र नारीमनोविज्ञान	२६८
○ शरद प्रधान	सशक्त कथाकार देवकुमारी थापा	२७२
○ डा. शान्तिमाया गिरी	देवकुमारी थापाका कथाहरूमा चित्रित समाजमा पितृसत्ताको प्रतिविम्बन	२८२
○ डा. शैलेन्दुप्रकाश नेपाल	‘नालापानीको खलंगा’भित्र : एक दृष्टि	२९९
○ डा. साधना प्रतीक्षा	देवकुमारी थापाका नारीपात्र	३०१
○ प्रा. डा. सावित्री मल्ल कक्षपती	नेपाली कथा-परम्परामा देवकुमारी थापाको स्थान	३११
○ डा. सुधा त्रिपाठी	महिला हृदयकी अध्येता देवकुमारी थापा	३१७
○ डा. सुशीला भट्ट	‘प्रलय प्रतीक्षा’का कथाहरूका पात्रहरूको अध्ययन र विश्लेषण	३२४
○ हरिप्रसाद बराल	प्रतीकवादको कसीमा ‘भविष्य निर्माण’ कथा	३५४

देवकुमारी थापाका प्रतिनिधि कथासङ्ग्रहमा अवैध सम्बन्ध

० डा. दिपेन तामाङ

अभिसार

विश्वसाहित्य एवम् समालोचनाको क्षेत्रमा साइमन दि बुभाको 'द सेकेन्ड सेक्स' पुस्तकको प्रकाशनपछि तीव्रताका साथ चर्चाको विषय बन्न पुगेको लैङ्गिक समानताले महिला र पुरुषमाभको सामाजिकीकरण प्रक्रियाको विभेदीकरणलाई सच्याउने धृष्टता राख्दछ । विशेषः यसले महिला जातिमा लैङ्गिक असमानताका रूढत्व पितृसत्तात्मक सामाजिक व्यवस्थालाई मान्दछ । पितृसत्तात्मक परिधानले नै समाजमा नारीलाई अर्कै मान्छे (वस्तु)-को रूपमा स्थापित गरेको महिलामुक्तिवादीहरूको आरोप देखिन्छ । तिनीहरू पारिवारिक, सामाजिक, धार्मिक, राजनीतिकदेखि यौनिकताका क्षेत्रमा समेत महिलामाथि पितृसत्ताको हैकमवादी व्यवस्था स्थापित रहेको ठहर गर्दछन् । पितृसत्तात्मक व्यवस्थाको विरुद्धमा लैङ्गिक समानताको वकालत गरे पनि समाज र साहित्यमा तटस्थ देखिने महिला-पुरुषमाभको अवैध (अनैतिक) सम्बन्धका पक्षमा लैङ्गिक समानताका कुरा तीव्र भएर उभिन सकेको छैन । जीववैज्ञानिक रूपमा महिला र पुरुषमाभ देखिने भिन्नताअतिरिक्त महिला र पुरुष एकसमान हुन् (बाँकी परम्परागत सामाजिक मूल्य-मान्यताले जन्माएको असत्यता मात्र हुन्) भन्ने कुरालाई आधार राखी महिला-पुरुषमाभको अवैध सम्बन्धलाई केलाउने यहाँ कोसिस गरिएको छ ।